

Methods of damage compensation are considered in terms of operational and search support to ensure damage redress (compensation) in criminal proceedings.

Criminal procedural and operational-search measures taken to provide redress are considered. The task of the investigator is to ensure that regardless of the type of criminal offense committed to carry out the sentence secure storage of the property which was identified in the preliminary investigation as a source of pecuniary damage and possible confiscation of the object. This action precedes the removal of property illegally confiscated from the owner; seizure of property acquired by criminal means; seizure of other property belonging to the defendant; seizure of deposits suspect or accused and others. A legislatively regulate the activities during operational and investigative support are offered.

Key words: operational and investigative support to ensure redress in criminal proceedings, operational and investigative cases, operational and investigative measures, operational and investigative activity, operative.

Стаття надійшла 4 вересня 2014 року

УДК 343.132

Ю. А. Комісарчук,
О. В. Ряшко

ПІДСТАВИ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Проаналізовано питання щодо підстав і процесуального порядку проведення слідчої (розшукової) дії – слідчого експерименту. Зосереджено увагу на з'ясуванні мети та умов проведення слідчого експерименту. Досліджено процесуальний статус суб'єктів кримінального провадження, які ухвалюють рішення і здійснюють слідчий експеримент, а також суб'єктів, яких можна залучати до його проведення. Здійснено аналіз положень кримінального процесуального законодавства України, реалізація яких безпосередньо пов'язана з проведенням слідчого експерименту.

Ключові слова: слідчий експеримент, слідчі (розшукові) дії, кримінальне правопорушення, суб'єкти кримінального провадження.

Постановка проблеми. Слідчий експеримент – це слідча (розшукова) дія, що проводиться слідчим або прокурором відповідно до ст. 240 КПК України [1]. Слідчий експеримент може бути проведений

для перевірки припущень, версій слідчого з метою перевірки фактичних даних, отриманих у результаті допиту підозрюваного, свідка, потерпілого, виконання інших слідчих (розшукових) (далі – (р) дій (огляду, пред'явлення для впізнання тощо).

Необхідно зазначити, що слідчий експеримент входить до слідчих (р) дій, які змінили свою назву без істотних змін у процесуальному порядку їх проведення. Так, відтворення обстановки та обставин події змінено на слідчий експеримент, а функції за суттю залишилися тими ж [2, с. 25].

Можна констатувати, що метою проведення слідчого експерименту є перевірка і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; сутність слідчого експерименту полягає у відтворенні дій, обстановки, обставин певної події, а також проведенні необхідних дослідів чи випробувань; підставами для здійснення слідчого експерименту є наявність відомостей, перевірка і уточнення яких має значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

Оскільки слідчий експеримент здійснюється тільки у разі, якщо у слідчого чи прокурора вже є певні відомості, які необхідно уточнити та перевірити, він не може належати до невідкладних чи первинних слідчих дій.

Слідчий експеримент може бути проведений не в усіх випадках, а лише за наявності одночасно чотирьох умов:

- 1) не можна проводити слідчий експеримент, коли це може призвести до порушення суспільного ладу, заподіяння істотної шкоди інтересам держави або окремих осіб, спричинити збої у роботі підприємства, установи, організації, або у роботі транспорту;

- 2) за його проведення не повинні допускатися дії, які принижують честь й гідність його учасників і інших осіб, створюють небезпеку для їхнього життя і здоров'я;

- 3) за його проведення необхідно відтворити обстановку, аналогічну чи максимально наближену до тієї, у якій відбувалася розслідувана злочинна подія;

- 4) потрібно отримати добровільну згоду осіб, відомості щодо яких уточнюються і перевіряються з приводу їх участі в експериментальних діях.

Стан дослідження. Зазначимо, що дослідженню цієї проблематики присвячено праці багатьох провідних учених, а саме: Р. С. Белкіна, В. П. Горбачева, Ю. М. Грошевого, Н. В. Жогіна, Є. Г. Коваленко,

В. С. Ковальського, В. А. Лазаревої, А. М. Ларіна, В. Т. Маляренко, М. М. Михеєнка, В. Т. Нора, С. М. Стахівського, М. С. Строговича, В. Я. Тація, Л. І. Шаповалової, С. А. Шейфера та ін. Незважаючи на те, що в доктрині кримінального процесу та криміналістики аналіз зазначених питань є доволі поширеним, можна констатувати, що для юридичної науки актуальні дослідження у напрямі вивчення підстав, умов і процесуального порядку проведення слідчого експерименту.

Метою статті є визначення підстав та умов проведення слідчого експерименту, а також з'ясування особливостей процесуального порядку його проведення.

Виклад основних положень. КПК України не вимагає винесення постанови про проведення слідчого експерименту. Він може бути здійснений і за ініціативою слідчого чи прокурора, так і за клопотанням підозрюваного, його захисника, потерпілого, свідка, інших учасників процесу.

Відповідно до ст. 223 КПК України, у випадку, якщо клопотання про проведення слідчого експерименту заявила сторона захисту чи потерпілий, участь особи, яка його ініціювала, та (або) його захисника чи представника є обов'язковою, крім випадків, коли через специфіку слідчої дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній.

Відповідно до ст. 220 КПК України, клопотання сторони захисту, потерпілого і його представника чи законного представника про виконання будь-яких процесуальних дій слідчий, прокурор зобов'язані розглянути в строк не більше трьох днів з моменту подання і задовольнити їх за наявності відповідних підстав.

Про результати розгляду клопотання повідомляється особа, яка заявила клопотання. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься мотивована постанова, копія якої вручається особі, яка заявила клопотання.

Учасниками слідчого експерименту можуть бути:

1. Особи, які приймають рішення і проводять цю слідчу (р) дію:
 - а) слідчий: відповідно до ст. 40 КПК України, він несе відповідальність за законність і своєчасність здійснення процесуальних дій;
 - б) прокурор: є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора;

в) керівник органу досудового розслідування: може проводити слідчий експеримент у процесі здійснення ним досудового розслідування, користуючись повноваженнями слідчого; г) оперативні підрозділи: під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу набуває повноважень слідчого.

2. До участі в слідчому експерименті можуть бути залучені: підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, свідок, захисник, представник, за необхідності слідчий експеримент може проводитися за участю спеціаліста. Крім того: перекладач, поняті, законні представники, педагог, психолог. Зазначені суб'єкти зобов'язані підкорятися законним вимогам і розпорядженням слідчого та прокурора.

У складних випадках слідчий має право запросити відповідного фахівця – спеціаліста, який надасть допомогу у проведенні експериментальних дій, для здійснення місця розташування учасників експерименту, для проведення фіксації результатів слідчого експерименту, тобто для надання безпосередньої технічної допомоги: фотографування, складення схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо.

Отже, спеціаліст бере участь у слідчому експерименті тоді, коли:

- необхідні додаткові роз'яснення щодо можливості вчинення особою конкретних дій чи сприйняття нею інформації, а також щодо обставин події, яку перевіряють;

- необхідно підготувати і здійснити складні досліди, зафіксувати процес і результати слідчої дії з допомогою сучасних техніко-криміналістичних приладів.

Застосування під час проведення слідчого експерименту технічних засобів фіксації значно підвищує його інформаційну цінність. Під час проведення цієї слідчої дії закон надає право слідчому, прокурору або за їх дорученням залученому спеціалісту проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу. Треба зазначити, що фіксація покликана не лише описувати та засвідчувати результати слідчого експерименту, а й процесуального порядку його проведення, отже, гарантії дотримання прав учасників процесу, та, як наслідок – факту допустимості доказів, отриманих внаслідок його проведення [3, с. 233].

Для проведення слідчого експерименту слідчий, прокурор зобов'язані запросити не менше двох незаінтересованих осіб – понять. Винятком є випадки застосування безперервного відеозапису прове-

дення слідчого експерименту. Треба зазначити, що більше двох понять доцільно запрошувати у випадках здійснення складного, багате-пізодного експериментального дослідження, що проводиться на великій території, за перевірки наявних даних і припущень про можливість у певних умовах що-небудь чути (наприклад, постріл у різних кімнатах) тощо [1].

Продовжуючи, наведемо типові підстави для проведення слідчого експерименту:

1) слідчий експеримент для перевірки можливості бачити у зазначених умовах. Завдання такого експерименту іноді полягає у встановленні можливості не тільки бачити, а й розрізняти деталі та особливості об'єктів у певних умовах;

2) слідчий експеримент для перевірки можливості чути в конкретних умовах. У деяких випадках під час виконання слідчого експерименту на відкритій місцевості важливо встановити силу та напрямок вітру в момент події злочину, а також наскільки суттєво ці чинники впливають на можливість почути;

3) слідчий експеримент для перевірки можливості проникнути крізь певний отвір та вийняти через нього ті чи інші предмети. Таким експериментом повинна бути встановлена і об'єктивна можливість учинення дій (проникнення, витягування), і суб'єктивна здатність на це певної особи або осіб. Важливо з'ясувати, чи може предмет певної конфігурації та обсягу влізти у цей отвір, а також чи може вказана особа проникнути через виявлений пролом;

4) слідчий експеримент для перевірки можливості вчинення якоїсь дії за певний проміжок часу. Під час здійснення такого експерименту головним чинником є час, оскільки викликає сумнів не факт можливості вчинення певних дій, а час, упродовж якого вони були вчинені;

5) слідчий експеримент для перевірки можливості настання певних наслідків дій (розгоряння, поломки та ін.). Такі експерименти слід виконувати у випадках, коли ці питання не вимагають експертного дослідження і застосування спеціальних знань;

6) слідчий експеримент для встановлення спеціальних і професійних навичок особи. Такі експерименти рекомендують проводити тоді, коли обвинувачений або свідок стверджує, що володіє можливістю виконати ту чи іншу роботу. У разі заперечення ним цього проводити слідчий експеримент не рекомендується [4].

Під час здійснення слідчого експерименту необхідно враховувати, що важливе значення для людини щодо сприйняття нею певної

інформації має її внутрішня установка та готовність до цього. Довільне сприйняття інформації значно продуктивніше мимовільного, тому необхідним є точне дозування вихідних відомостей, щоб заздалегідь не зосередити увагу суб'єкта, який перевіряється, на очікуваній обставині.

Треба також зауважити, що у випадку, коли особа, яка перевіряється, має продемонструвати здатність сприйняття певних відомостей, зайвим є повідомляти їй точний час їх відтворення. Це обумовлено тим, що, якщо у момент сприйняття розслідуваної події або її окремих епізодів суб'єкт робив це мимоволі, то і під час здійснення слідчого експерименту необхідно відтворити аналогічні умови.

Ступінь реконструкції обстановки та обставин події залежить від характеру експерименту, обстановки, у якій він здійснюватиметься, від можливостей реконструювання. Недотримання цієї умови розцінюється як порушення вимог кримінального процесуального закону, що спричиняє втрату доказового значення одержаних даних. Тобто, якщо з'ясується, що обстановка змінилася та реконструкція її є неможливою, то необхідно встановити, чи не вплинуть зміни, що відбулися, на достовірність результатів експерименту, тобто чи останні матимуть доказове значення у справі. Якщо відповідь на це запитання є негативною, то від проведення слідчого експерименту слід відмовитися [5].

Крім того, не варто забувати, що умовою вірогідності результатів відтворюваних дій є неодноразовість їхнього проведення й стабільність отриманих результатів. У тих випадках, коли слідчий не має точних даних про умови, параметри, що перевіряються (наприклад, тривалості впливу, сили удару), варто варіювати умови проведення дій, неодноразово виконуючи кожен з них стосовно кожної зі змінених умов.

Треба зазначити, що слідчий експеримент вважається доволі трудомісткою процесуальною дією, тому його проведення доцільне лише тоді, коли цікаві та важливі для слідства дані не можна перевірити під час додаткових допитів, оглядів, обшуків, судових експертиз та інших слідчих (р) дій.

Одним із чинників, що підвищують результативність слідчого експерименту, є своєчасність його проведення, оскільки невинуваті за зволікання можуть призвести до того, що у суб'єкта, який перевіряється, зникне бажання відтворити певні дії, реконструювати обстановку чи обставини розслідуваної події або незворотно зміниться місце проведення слідчого експерименту.

Безумовним є те, що ефективність результатів проведення слідчого експерименту значною мірою залежить від старанності його підготовки. При цьому підготовчі дії, забезпечувані слідчим, можна підрозділити на два етапи: підготовка до виїзду на місце проведення експерименту й безпосередньо на місці до здійснення самих слідчих (р) дій.

Слідчий повинен визначити мету експерименту, що саме необхідно з'ясувати шляхом його проведення, що є істотним для такої події, які факти, яким способом і в яких умовах потрібно перевірити. Ці дані можуть бути отримані слідчим із матеріалів кримінального провадження, результатів оперативно-розшукових заходів або ж можуть бути очевидні з висунутих слідчих версій [6]. Ретельне вивчення цих матеріалів дозволяє визначити місце, час і умови проведення експерименту, коло його учасників і роль кожного з них. Важливо також визначити, які предмети використовуватимуть під час його проведення.

Підготовка до здійснення експерименту вимагає деяких організаційних заходів. Так, за вибору місця проведення слідчого експерименту потрібно враховувати, що часто він пов'язаний з демонстрацією способу вчинення злочину, тому доступ туди сторонніх повинен бути виключений. У таких випадках необхідно вживати заходів щодо забезпечення охорони місця експерименту (для охорони місця проведення експерименту і запобігання втечі підозрюваного (обвинувачуваного) залучаються працівники органів внутрішніх справ). З іншого боку, експериментальну перевірку можливості вчинення суб'єктом певних дій незалежно від конкретного місця можна здійснювати в службовому кабінеті слідчого чи у якомусь іншому належному місці, з огляду на конкретні обставини, що виникли і перевіряються.

Крім того, необхідно, за можливості, відновити колишню обстановку, якщо вона була порушена, попередити власників відповідних приміщень про час передбачуваного експерименту. У деяких випадках бажано попередньо ознайомитися з місцем проведення, щоб визначити найбільш доцільне розміщення учасників експерименту, необхідність використання між ними засобів зв'язку [6].

Після з'ясування цих питань слідчий складає план експерименту. Складаючи план, доцільно вивчити відповідні нормативні матеріали, довідники, отримати консультації фахівців. Для отримання таких даних можуть бути здійснені допити, обшуки та інші процесуальні дії, навіть оперативно-розшукові заходи.

У плані експерименту повинні передбачатися: місце і час проведення; коло питань, що треба з'ясувати; учасники експерименту; роль і місце кожного; зміст запланованих дій, їхня послідовність і можливі варіанти; заходи щодо забезпечення явки учасників; предмети, матеріали, необхідні для експерименту; заходи щодо відновлення порушеної обстановки на місці експерименту; необхідні науково-технічні засоби й засоби зв'язку; запобіжні заходи. Обов'язково треба підготувати та перевірити техніко-криміналістичну апаратуру, що потенційно може знадобитися під час проведення слідчого експерименту, а саме: відеокамеру, магнітофон, фотоапарат, вимірювальні інструменти і прилади, освітлювальні засоби, манекени, сигнальні прапорці, приладдя для виміру освітленості, вологості, сили та напрямку вітру.

До початку експерименту варто оглянути місце його проведення, сфотографувати й вжити заходів безпеки, а учасникам – роз'яснити їхні права й обов'язки, попередити про відповідальність за розголошення даних експерименту. Іноді роз'яснення обов'язків особі, показання якої повинні перевірятися експериментальним шляхом, тісно пов'язане із роз'ясненням суті експериментальних дій, що виконуватимуться, їх метою та завданнями експерименту. У деяких випадках слідчий чи прокурор повинні вирішити на власний розсуд, чи доцільне таке детальне роз'яснення, оскільки повідомлення про мету слідчої дії може вплинути на особу, яка побажає приховати певні обставини, змінить швидкість пересування, темп роботи, послідовність маніпуляцій тощо, що призведе до необ'єктивних результатів перевірочних дій та не буде досягнута мета слідчої дії. Отже, мета здійснення експерименту може бути повідомлена особам на розсуд слідчого [5].

Кожному учасникові варто вказати місце, де він повинен перебувати під час експерименту, визначити порядок і зміст його дій. Після цього всі повинні бути на своїх місцях. Після отримання згоди особи на участь у слідчому експерименті їй пропонується дати показання про обставини певної події. При чому необхідно вислухати короткі показання всіх осіб, чії дії перевіряються, що становлять по суті мету експерименту, з'ясувати, чи відповідають умови експерименту тим, у яких відбувалася подія, яка перевіряється.

Іншим учасникам слідчої дії не можна втручатися у розповідь особи, допускати підказки у виборі напрямку руху, щоб виключити будь-які сумніви в достовірності результатів перевірки.

Слідчий має право надати особі змогу супроводжувати свої показання демонстрацією якихось дій, навичок, указати місця

знаходження схованок, слідів, окремих прикмет або позначок, які сприяють орієнтації, тощо. Слідчий повинен присікати спроби знищити сліди, об'єкти, приховати будь-які обставини та ін.

З метою уточнення окремих важливих деталей, заповнення прогалин, усунення суперечностей після вільної розповіді і демонстрації слідчий має право поставити запитання особі, яка дає показання про обставини певної події. Не допускається при цьому постановка навідних запитань.

Якщо досліди чи випробування не пов'язані із перевіркою показань, які були надані особами раніше, слідчий після роз'яснення присутнім прав та обов'язків, мети слідчого експерименту розпочинає виконання експериментальних дій.

Під час проведення слідчого експерименту присутні особи, що його ініціювали, мають право висловлювати свої пропозиції та зауваження щодо порядку проведення слідчої (р) дії, а також вимагати від слідчого, прокурора, іншої особи, яка її здійснює, дотримання законних вимог щодо її проведення.

Пропозиції та зауваження особи, що ініціювала проведення слідчого експерименту, є обов'язковими для врахування слідчим, прокурором, іншою особою, крім випадків, коли такі пропозиції чи зауваження суперечать законним вимогам КПК або явно не відповідають меті здійснення експерименту [1].

Якщо виникла необхідність перевірити й уточнити експериментальним шляхом відомості, що містяться в показаннях декількох осіб, така перевірка провадиться окремо щодо кожної особи в присутності різних понять. Неприпустимо перевіряти й уточнювати показання групи осіб, оскільки втрачається суть цієї слідчої дії, а її результати не матимуть доказового значення.

Якщо під час слідчого експерименту будуть знайдені речі та документи, інші сліди злочину, вони повинні бути оглянуті на місці проведення слідчої (р) дії з відповідною фіксацією в порядку ст. 237 КПК.

Слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, здійснюється лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається в суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора. До клопотання мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання, а також витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.

З ухвали виготовляються дві копії, які чітко позначаються як копії. Така ухвала слідчого судді надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише раз [1].

Під час проведення слідчого експерименту можуть здійснюватися вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складатися плани і схеми, виготовлятися графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу.

У протоколі докладно викладаються умови і результати проведення слідчого експерименту.

Відповідно до ч. 1 ст. 107 КПК рішення про фіксацію слідчого експерименту за допомогою технічних засобів під час досудового розслідування, зокрема під час розгляду питань слідчим суддею, приймає особа, яка проводить слідчий експеримент. Якщо клопотання про застосування технічних засобів фіксування заявляють учасники слідчого експерименту – таке фіксування є не правом, а обов'язком слідчого, прокурора.

Про застосування технічних засобів фіксування слідчого експерименту заздалегідь повідомляються особи, які беруть участь у слідчій дії.

У матеріалах кримінального провадження зберігаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, резервні копії яких зберігаються окремо.

Відповідно до 107 ст. КПК, незастосування технічних засобів фіксування слідчої дії у випадках, коли воно є обов'язковим, тягне за собою недійсність слідчого експерименту та отриманих внаслідок його проведення результатів, за винятком випадків, коли сторони не заперечують проти визнання такої дії та результатів її здійснення чинними.

У випадку фіксування процесуальної дії під час досудового розслідування за допомогою технічних засобів про це зазначається у протоколі. Якщо за допомогою технічних засобів фіксується допит, текст показань може не вноситися до відповідного протоколу за умови, що жоден із учасників процесуальної дії не наполягає на цьому. У такому випадку у протоколі зазначається, що показання зафіксовані на технічному носії інформації, який додається до нього.

Якщо в процесі слідчого експерименту вилучалися предмети, документи, то все це також повинне бути відображено в протоколі. Якщо дослідницькі дії проведені повторно або неодноразово, кожна дія та отриманий результат мають бути відображені в протоколі.

Перед підписанням протоколу учасникам процесуальної дії надається можливість ознайомитися із його текстом.

Зауваження і доповнення зазначаються у протоколі перед підписами. Протокол підписують усі учасники, які брали участь у проведенні слідчого експерименту. Особою, яка проводила слідчий експеримент, до протоколу долучаються додатки. Вони повинні бути належно виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків [1].

Застосування конкретного виду фіксації залежить від характеру виконуваних експериментальних дій. Іноді достатньо сфотографувати обстановку й захопити основні етапи слідчого експерименту. Проте, враховуючи динамічність слідчого експерименту, краще застосовувати для його фіксації відеозапис, оскільки наявність повної картини експерименту значно полегшує оцінку отриманої доказової інформації. Після здійснення слідчого експерименту триває оцінка достовірності й доказового значення його результатів.

Висновки. Підсумовуючи, підкреслимо, що слідчий експеримент має складну пізнавальну структуру. Це обумовлено тим, що він поєднує відтворення та дослідження двох моделей: обстановки кримінального правопорушення і моделі дії, яка, за припущенням, могла вчинена.

Слідчий експеримент входить до слідчих (р) дій, які мають лише перевірочний характер. Під час його здійснення зазвичай застосовується лише фіксація та дослідження фактичних даних, які, своєю чергою, підтверджують або спростовують наявність певних фактів, що мають значення для кримінального провадження. Крім того, для виконання слідчого експерименту необхідно мати чіткий план, наявність відповідних підстав та умов, кола осіб і дотримуватись процесуального порядку його проведення.

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1233090949171/pravo/kriminalniy_protseesualniy_kodeks_ukrayini_naukovo-praktichniy_komentar_-_tatsiy_vy

2. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи / відп. ред. В. С. Ковальський. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 408 с.

3. Кірпач І. С. Завдання слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні / І. С. Кірпач // Митна справа. – 2013. – № 3 (87). – Ч. 2, кн. 1, травень-червень. – С. 233.

4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuoua.if.ua/forum/thread198.html>

5. Прийняття процесуальних рішень та проведення слідчих дій: навчальний посібник / В. П. Горбачев, Л. І. Шаповалова, А. О. Шульга та ін.; за ред. В. П. Горбачева. – Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2012. – 364 с.

6. Стахівський С. М. Слідчі дії як основні засоби збирання доказів: науково-практичний посібник / С. М. Стахівський. – К.: Атіка, 2009. – 64 с.

Комиссарчук Ю. А., Ряшко Е. В. Основания и процессуальный порядок проведения следственного эксперимента

Проанализировано вопросы относительно оснований и процессуального порядка проведения следственного (розыскного) действия – следственного эксперимента. Сосредоточено внимание на выяснении цели и условий проведения следственного эксперимента. Исследовано процессуальный статус субъектов уголовного производства, которые утверждают и проводят следственный эксперимент, а также субъектов, которых можна вовлечь в его проведение. Осуществлен анализ положений уголовного процессуального законодательства Украины, реализация которых непосредственно связана с проведением следственного эксперимента.

Ключевые слова: следственный эксперимент, следственные (розыскные) действия, уголовное правонарушение, субъекты уголовного производства.

Komissarchyk Yu. A., Ryashko O. V. The grounds and procedural order for conducting the investigative experiment

In this article the author states that the purpose of conducting investigative experiment is the verification and specification of information, which is important for discovering circumstances of criminal violation; the point of investigative experiment is the reproduction of events, situation, circumstances of a certain event, and also conducting of necessary experiments and tests; the grounds for conducting investigative experiment are information, verification and specification of which is important for discovering circumstances of criminal violation.

It has been found out that investigative experiment cannot be conducted in all cases, but only if there are four conditions: investigative experiment cannot be performed if it may cause disturbance of public order, harm the state interests or interests of certain persons; no actions that destroy honour and dignity of its participants, endanger their lives and health, should be done; the situation, similar or almost the same sort of, in which the criminal event was taking place, should be reproduced; a voluntary consent of persons, information about which as to their participation in experimental actions is verified and specified, should be obtained.

The author has studied the procedural status of subjects of criminal procedure, that make decisions of conducting and they actually conduct the experiment, and also status of subjects, that may be get involved in carrying out investigative experiment.

The author has analyzed typical grounds for conducting the investigative experiment and stated that experimental actions, which may be performed within the investigative experiment, can be divided into two groups: 1 – actions, related to reproduction of actions; 2 – actions, related to reconstruction of situation and circumstances of the event.

Moreover, the analysis of provisions of the criminal procedural legislation of Ukraine, realization of which is directly related to conducting of investigative experiment, has been done.

Key words: *investigative experiment, investigative (search) actions, a criminal offense, the subjects of criminal proceedings.*

Стаття надійшла 29 серпня 2014 року

УДК 342.922

В. В. Серeda

ПУБЛІЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У СИСТЕМІ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОЇ ГРУПИ ПРОВАДЖЕНЬ

Здійснено аналіз вітчизняного законодавства, наукових публікацій та відомостей, відображених у періодичних виданнях, що висвітлюють проблемні питання, пов'язані із публічно-організаційним провадженням, зокрема застосуванням дисциплінарних стягнень за порушення публічно-правових приписів. Висвітлено публічно-організаційне провадження у системі адміністративно-деліктної групи проваджень і запропоновано розглядати його як послідовну діяльність компетентних органів публічної адміністрації щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності правопорушників, які порушили спеціальні режими перебування, що встановлені та регламентовані законодавцем, у спеціальних державних закладах.

Ключові слова: *дисциплінарна відповідальність, дисциплінарний проступок, дисциплінарні стягнення, публічно-правовий припис, публічно-організаційне провадження.*

Постановка проблеми. Соціально-політичні зміни в українському суспільстві й нові пріоритети державотворення спонукали